

NAPSALA
MARIE
KORANDOVÁ

O KRAKONOŠOVI

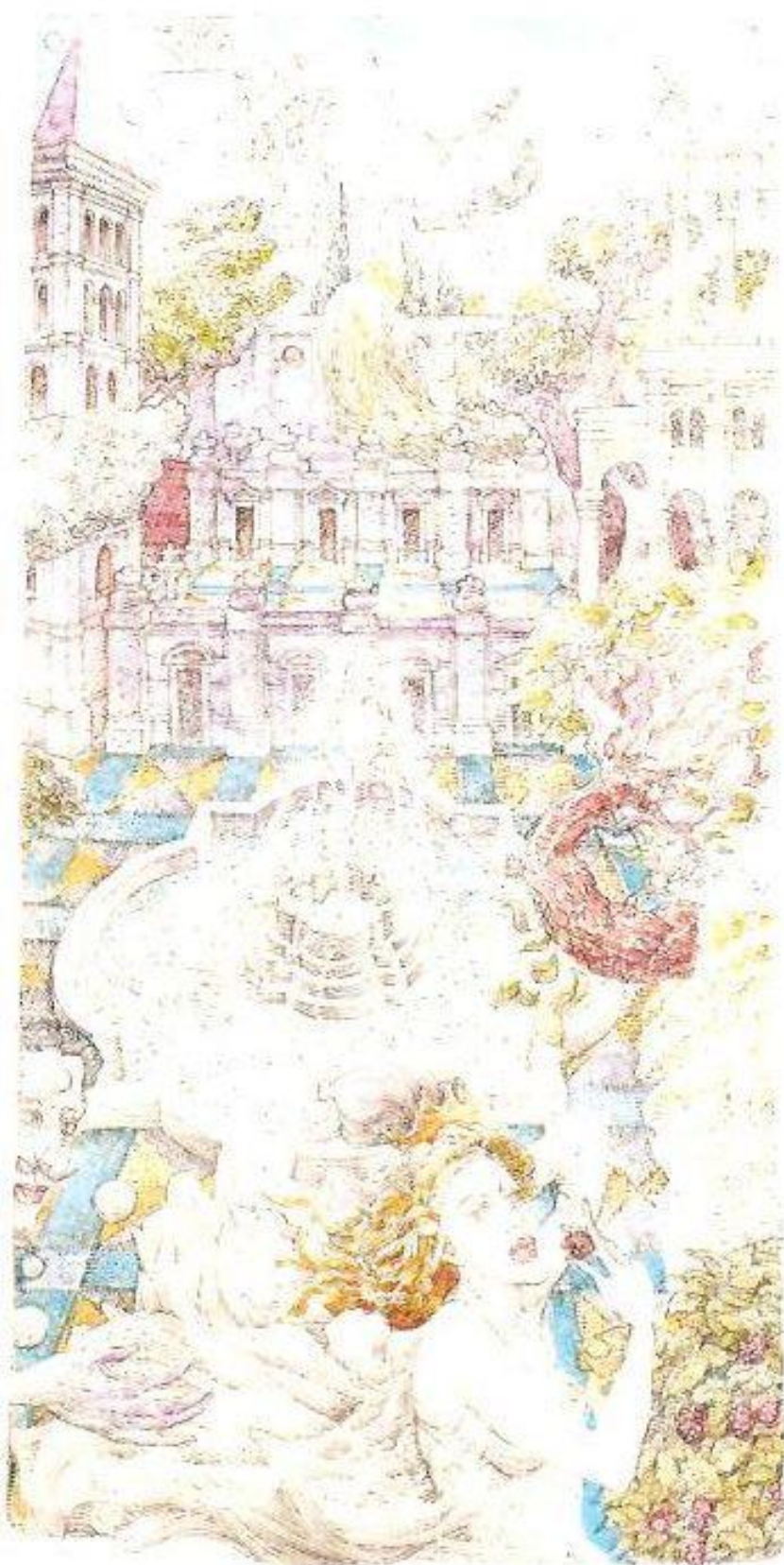
NAKRESLIL
PAVOL
BRATSKÝ

Před dávnými a dávnými lety lidé věřili, že každý potok, každý strom, ba každý dům má svého strážce z říše duchů, mocného opatrovníka. Jak by ho neměly nejvyšší české hory Krkonoše?

Temnými pásmy vzdouvaly se od nepaměti na hranici naší země, snoubily se s oblaky, hlavy ovíjely šlojířem mlh. Neotvíraly pohostinnou náruč jako dnes. Právě naopak. Divoký neprostupný prales chránil jejich tajemství.

Tam někde uprostřed měl sídlit strašný horský duch, tam někde vysoko, obehnána skalními stěnami s roztodivnými obrazy lišejníků, kvetla a

voněla a nikdy neusychala jeho milovaná zahrádka, plná utěšeného čaromocného kvítí.

Když vrcholky hor zastavily vodou obtěžkaná mračna, když rachot hromu se lámal a násobil a přehlušoval v hlubokých úbočích, horalé v roubených chalupách zapalovali svíčky hromničky a s obavami vyslovovali jméno trestajícího ducha.

Trojí lid bydlel v podhůří nejvyšších našich hraničních hor, v trojím jazyce šeptal: Krakonoš, Růbezahl, Liczyrzepa. A po svém si ho také představovali. Jinak Němci, jinak Poláci, jinak Češi.

Spíš se shodli v popise povahy. Prchký, vrtkavý, zlomyslný, hned velkorysý, hned malicherný, zkrátka nevypočitatelný. Stovky skazek si o něm vyprávěli za dlouhých zimních večerů na jedné i na druhé straně hranic.

Trestá zlo, pomáhá ukřivděným, ale k nepřičetnosti ho rozliti druhé jméno, které mu dávali Češi na našich straně Krakonoš, Rýbrcoul. Proč? To vám poví stará lidová pověst.

Kdysi dávno, když lidí už přibýlo tolik, že jim nestačily úrodné roviny podél Labe a tlačili se pořád výš a výš až do zeleného království všemocného pána hor, dohřál se vám Krakonoš, že si berou z jeho jako ze svého. Kácejí stromy, roubí chalupy a chaloupky, mýtí les, vyhánějí stáda na horské louky.

Už už chtěl tu dotěrnou lidskou chamrad' sfouknout jako smítko z kabátu, když tu vidí zvláštní malebný průvod. Princeznička Ofka si vyšla se svou družinou. Jako pestré květy rozběhly se dvorní dámy po lese, mlsají jahody, maliny, sem tam některá zdvihne z mechu hříbek nebo ve stínu osiky skřítečka křemenáče s červenou hlavičkou. Krakonoš se zájmem sleduje dívčí hmýření. Hněv usedá jako kal v zátočině potoka, úsměv se mihne, když slečinka nemotorná si přišlápla bělouňky závoj a tamta se lekla zaječího dupnutí.

Maliny sládnou na jazyku, sluníčko svítí, palouček voní, les se rozespíval tisícero melodií. Jak by se Ofka nepřidala! Krakonošovi se roztočily ohnivé kruhy před očima.

Bleskem se proměnil ve švarného mládence, jakoby nic vyšel z lesa a začal Ofce dvořit. Princeznička nu jako princeznička! Naposlouchala se už ona lichotných řečí! Pokud ta krásná slova neříkal zrovna ratibořický rytíř Měšek, pouštěla je jedním uchem dovnitř, druhým ven.

Jen tak ze žertu nebo z nezávazné zdvořilosti řekla ohnivému ctiteli, že zase přijde do lesa, že se snad opět uvidí. Neslibila nic určitého a zapomněla.

Horko bylo k nevydržení. Dvorním dámám v dlouhých sukních a závojkách teprve. Pojďme se vykoupat, navrhla Ofčina nejmilejší družka Bronka. Vyhrnuly se jako velká voda. Potok znaly jako vlastní boty, v mělké zákrutě se nejednou vyčvachtaly, vydováděly.

Co to? Místo cípku divého pralesa umné terasy, obtočené závěsemi bílých růží a jasmínu. Ledový proud potoka se na nich rozráží, ohřívá ve slunci a modře padá do skruže mramorového bazénku.

- Ach, vzdychla okouzlena Ofka. Rozpela pás, chodidlo rozčeřilo stříbrný písek. A byla pryč! Pryč! Pryč!

Daro si dvorní slečny protíraly oči. Darma ji volaly, hledaly, rozdíraly si vzácná roucha spleti pralesa. Po Ofce jako by se země slehla.

S pláčem a nářkem předstoupil osiřelý průvod před oči starého knížete - vdovce. Ženu už dávno ztratil. Teď ještě dceru, jedináčka!

Kníže dal prohledat každý kout, i snoubenec Měšek přijechal se svými lidmi, marná každá námaha. Šalebný bazének zmizel, jako by nikdy nebyl, potok dál suměl svou nesrozumitelnou píseň...

Ofka procitla na měkoučkém lůžku v křišťálovém paláci. Lesní ctitel ji zapřísahal svoji láskou, libal jí ruce, vkleče prosil o vlídné slovo, o úsměv. Ukázal princezničce svůj čarokrásný palác, provedl ji zahradou. Nic nedokázalo vysušit Ofčiny slzy. Krakonoš si dív nezoufal.

Nesměl by to však být Krakonoš. Liška podšitá, všemi mastmi mazaná.

Popadl košíček a šup na svět, mezi lidi. Dobývali zrovna na polích řepu. Krakonoš hodil do košíku několik největších a alou za princeznou.

- Tady máš, moje nejdražší, a tady kouzelný proutek. Švihni a pomysli si, koho chceš mít před sebou!

Ofka si přičarovla tatíčka a dávno mrtvou matku, přičaroval si družinu, psíka i kocourka s dlouhou hedvábnou srstí a samozřejmě šibalku Bronku. Se slzami v očích se s nimi vyobjímala, svítala a pak už zněl podzemním palácem jen veselý smích a laškovná píseň a slzy samy vyschly. Krakonoš byl v sedmém nebi! Vždyť i na něho se Ofka usmála!

Krátká to byla radost! Řepy v teple vysychaly, osůbky z nich vykouzlené ztrácely na svěžesti, veselosti. Nakonec z celé slávy zbyla hromádka uschlých řep a Ofčiny slzy, slzy, slzy.

- Neplač, poklade, už běžím po čerstvé, těšil Ofku Krakonoš, ale neutěšil. Na světě totiž zatím nastala zima. Na polích sněhu, ve sklepech a kůlnách zavadlé okrájené napolozmrzlé řepné bulvy.

- Nic by z nich nebylo! Musíš počkat do jara...

osít pole lán a přikázal svým podřízeným duchům, aby dnem nocí pod polem topili, aby semeno co nejdřív vzešlo.

Ofce svítl v očích úsměv, v hlavě plán. Řepa rostla jako z vody a bylo jí nespočítaně! První, maličkou, proměnila na včelu a poslala za Měškem, aby mu ukázala cestu. Bohužel, včelu sezobl pták. Z další řepy vyčarovala princezna cvrčka. Byl větší, ale líný krok udělat. Co s ním? Ofka se zamračila. Z největší řepy, jakou našla, udělala straku. Straka letěla, jen se třásla. Samou dychtivostí zapomněla, co měla vyřídit.

- Měšku, Měštku! Ofka! Ofka! - opakovala donekonečna. Měšek se chytil za hlavu! Po tolika měsících zpráva o snoubence a on nerozumí! Nakonec svolal družinu, sel na koně a horempádem za strakou.ů

Ofce se zdálo čekání nekonečné. Oblékla si nejkrásnější šaty, ozdobila se šperky, závojem. Sotva Krakonoš začal o svatbě, překryla oči krajkovým šátečkem.

- Proč pláčeš, nejdražší? - zhrozil se horský duch.

- Chtěla bych mít na svatbě celý náš dvůr. Kdoví, bude-li dost řepy na všechny dvořany?

Krakonoš se úlevou rozesmál.

- Maličkost, drahoušku! Spočítám ji! Hned!

Rozběhl se k řepnému lánu, jednu rostlinu za druhou bere opatrně do ruky, počítá a počítá. Nezmýlil se? Pro jistotu se vrátí k souvratí, začíná znovu.

A Ofka? Poodešla k zámku, z rukávu vysypala velikou řepu, proměnila ji v koně tátoše a letem na svět. Pod horami ji chytil do náruče rytíř Měšek.

Svatba byla, jak náleží, s hřmotem a třeskem, a věšte nebo nevěšte, teprve tehdy se vracel zamilovaný pán krakonošských hor se šťastnou zvěstí, že řepy konečně spočetl.

A tak se nedivte, že posměšné jméno Rübenzahl (= počítač řepy), z něhož je u nás Rýbrcoul a v Polsku Ličiřepa, Krakonošovi dodnes pění krev.

